

NU transformării Sighișoarei în DRACULA LAND

COMUNICAT DE PRESĂ
Țirgu Mureș, 8 noiembrie 2001

În contextul lansării inițiativei construirii în orașul Sighișoara a unui parc de distracții denumit Dracula Land, în urma documentației care ne-a parvenit din partea grupurilor civice din Sighișoara care au inițiat un protest și strângerea de semnături împotriva concretizării acestui proiect și ca urmare a analizării proiectului promovat de ministrul turismului și a luărilor de poziție publice pe acest subiect, LIGA PRO EUROPA declară că se alătură inițiativelor civice din Sighișoara care se opun construirii acestui obiectiv și va întreprinde toate demersurile pentru stoparea acestui proiect.

Într-o primă fază, LIGA PRO EUROPA dorește să facă publice motivele acestei opoziții și să inițieze formarea unei coaliții de organizații neguvernamentale care să elaboreze strategii privind dezvoltarea de durată, parteneriatul dintre organizațiile neguvernamentale și autorități în abordarea unor teme de mare interes pentru toți cetățenii.

Motivele pentru care LIGA PRO EUROPA consideră că este de datoria noastră să ne opunem acestei inițiative sînt următoarele:

- Cetatea Sighișoarei este parte a moștenirii culturale a sașilor din Transilvania, fiind burgul medieval cel mai bine conservat din România, cu un potențial de turism cultural unic. Concurarea sa de către un gigantic parc kitsch nu poate decît să-i anihileze unicitatea. Nu putem accepta în preajma Sighișoarei nici o formă de vandalism cultural.

- Cetatea Sighișoarei este un monument UNESCO, făcînd parte din moștenirea culturală a omenirii. Amplasarea în imediata sa vecinătate a unui parc de distracții este un atentat la unicitatea cetății și va atrage României critici severe din partea comunității culturale europene. Guvernul declară neîncetat că prioritatea sa principală este integrarea în Europa, ca atare ar trebui să se abțină de la orice gest care afectează moștenirea culturală europeană, mai mult, ar trebui să se plaseze în fruntea campaniilor de protejare a acesteia.

- Cetatea Sighișoarei este parte a moștenirii culturale transilvane, care se găsește într-o stare jalnică pe tot teritoriul provinciei. Sub ochii noștri se deteriorează iremediabil bisericile

de lemn, castelele renașcentiste, bibliotecile, satele cetăți. Cum turismul cultural este una din resursele importante ale Transilvaniei, ar fi de dorit ca autoritățile să promoveze și să protejeze această formă de turism care este de lungă durată și nu ține de diferitele mode. Dacă de-a lungul secolelor acest spirit al provinciei nu ar fi fost respectat, Transilvania, și prin ea România, ar fi mai săracă în monumente europene. Aceste monumente, să nu uităm, constituie în mare măsură și certificatul nostru de apartenență la spațiul cultural european.

- Argumentele economice prezentate de ministrul turismului, care par a fi punctul forte al campaniei prin care se urmărește obținerea sprijinului popular, sînt neconvingătoare. Opiniei publice îi sînt ascunse detaliile privind finanțările pentru parcul de distracții, numele firmelor care vor investi, perioada de amortizare, destinația fondurilor care vor fi obținute. Nu putem fi de acord ca un monument de anvergura cetatea Sighișoarei, care este un bun al nostru al tuturor, să fie exploatat în folosul unor persoane sau grupuri de interese. Se impune o transparență totală a tuturor tranzacțiilor de pînă la această oră și explicații pentru inițierea de negocieri de afaceri înaintea dezbaterii publice ample a acestei inițiative. Cetatea Sighișoarei, ca și toate monumentele din România, necesită îngrijiri atente și de lungă durată, care pot fi asigurate prin administrarea corectă a bugetului național la care contribuim cu toții prin taxele și impozitele noastre. Pentru creșterea sumelor alocate Cetății Sighișoara este suficient ca taxele și impozitele colectate local să rămîină în mai mare proporție la comunitatea locală, să se reducă cheltuielile

(continuare în pagina 5)

CALENDAR * N A P T Á R

26 august – 7 septembrie — *World Conference Against Racism* organizat în Durban, Africa de Sud. Din partea LPE a participat Smaranda ENACHE, copreședintă.

12-16 septembrie — *NGO training seminar on the Framework Convention for the Protection of National Minorities*, Strasbourg. Din partea LPE a participat KACSÓ Judit-Andrea.

24 septembrie — Seminarul *Strategii de combatere a rasismului*, organizat la Tîrgu-Mureș de LPE, cu prezentarea concluziilor Conferinței mondiale împotriva rasismului, xenofobiei și altor forme de intoleranță și a cadrul juridic de combatere a rasismului în România.

30 septembrie — *Inaugurarea Casei Academice Evanghelice Hans Bernd von Haeften* din Sibiu. Din partea LPE a participat Smaranda ENACHE și FODOR Imre.

6 octombrie — Test scris pentru *selectarea studenților Colegiului Democrației*, ediția a VIII-a.

11 octombrie — Masă rotundă pentru *discutarea soluțiilor de ameliorare a soartei copiilor instituționalizați după majorat*, organizat la Tîrgu-Mureș.

12 octombrie — Interviu pentru *selectarea studenților Colegiului Democrației*, ediția a VIII-a.

12 octombrie — *Vizita de studiu* la Piatra Neamț a Biroului pentru Drepturile Omului.

25 octombrie — *Festivitatea de inaugurare* a celei de-a a VIII-a ediții a Colegiului Democrației la Palatul Culturii din Tîrgu-Mureș.

28 octombrie - 4 noiembrie — Prima sesiune a Academiei Interculturale Transsylvania organizată la Cîsnădioara, avînd tema: *Comunitatea germană din România*.

Domnul deputat Wolfgang Wittstock, președintele Forumului Democrat German la Academia Interculturală Transsylvania

augusztus 26 – szeptember 7 — *World Conference Against Racism*, Durban, Dél-Afrika. A PEL részéről Smaranda ENACHE társelnök vett részt.

szeptember 12-16 — *NGO training seminar on the Framework Convention for the Protection of National Minorities*, Strasbourg. A PEL részéről KACSÓ Judit-Andrea vett részt.

szeptember 24 — *A rasszizmus leküzdésének stratégiái*, a PEL által Marosvásárhelyen szervezett szeminárium a Rasszizmus, xenofóbia és az intolerancia más formái elleni világkonferencia következtetéseinek valamint a rasszizmusellenes romániai jogi keret bemutatásával.

szeptember 30 — A szebeni *Hans Bernd von Haeften Evangélikus Akadémiai Ház felavatása*. A PEL részéről Smaranda ENACHE és FODOR Imre vett részt.

október 6 — A Demokrácia Kollégiuma VIII. évfolyamának írásbeli vizsgája.

október 11 — Marosvásárhelyi kerekasztal-beszélgetés az intézményekben nevelt, nagykorúvá vált fiatalok helyzetének enyhítése érdekében.

október 12 — A Demokrácia Kollégiuma VIII. évfolyamának szóbeli vizsgája.

október 12 — Az Emberjogi Iroda Piatra Neamț-i *tanulmányútja*.

október 25 — A VIII. Demokrácia Kollégiumának *ünnepélyes megnyitója* a marosvásárhelyi Kultúrpalotában.

október 28 - november 4 — A Transsylvania Interkulturális Akadémia első, Kisdisznódon megszervezett ülészaka melynek témája: *A romániai német közösség*.

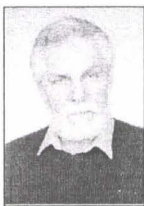

Domnul Paul Philippi, președinte de onoare al Forumului Democrat German la Academia Interculturală Transsylvania

SZOKOLY Elek

VI(RU)SUL PEDESERIST

Problemele nerezolvate ale statului național român nu sînt de dată recentă. Ele sînt de aceeași vîrstă cu statul național român însuși, dacă e să ne referim doar la epoca contemporană, și în ciuda eforturilor susținute ale tuturor guvernelor de după Marea Unire de a crea și o națiune unitară peste contururile statului înfăptuit/obținut, ea nu poate fi contabilizată, se pare, în contul succeselor depline. Și chiar dacă vom sări peste „epoca de aur” a celui mai consecvent patriot român în efortul de a șterge deosebiriile dintre cele trei principate și în a crea națiunea română unitară în jurul partidului — care să vorbească o singură limbă, „limba socialismului biruitor” (ghici ciupercă ce-i?) —, caracterul problematic al „proiectului românesc” a devenit din ce în ce mai evident după '89, cînd fantoma libertății nu mai putea fi reînghesuit în oala națională.

Colac peste pupăză, indivizi dubioși de teapa unor Huntingtoni, de cine știe ce iredente plătiți, turnaseră gaz peste foc retrasînd frontiere istorice naturale, pe care speram, nu-i așa, că mișcările telurice ale secolului care tocmai se încheiasă reușiseră să le radă definitiv. Sensibilitățile persoanelor, partidelor și guvernelor post-revoluționare față de termeni ca autonomie, descentralizare, regionalizare, federalizare, devoluție etc. dovedesc că statul național român este problematic și că teama autorităților de o largă mișcare centrifugă este pe cît de reală, pe atît de explicabilă.

Programul PSD al dlui ministru Ioan Rus pentru Transilvania, cu toate confuziile și contradicțiile sale, vine să demonstreze, dacă mai avea nevoie cineva de astfel de demonstrații, tocmai acest lucru. Abilitatea — chiar dacă nu și inteligența — cu care au venit în întîmpinarea acestei realități delicate este demnă de admirație.

Ce și-au spus tovarășii pedeseriști? Există aici o problemă și un pericol real. Ia să ne întoarcem noi la bunele noastre tradiții bolșevice și să transformăm — prin confiscare — o mișcare ostilă într-un aliat profitabil. Bingo! Și în cel mai autentic stil judocan să utilizăm elanul dușmanului în propriul nostru scop. Zis și făcut.

Confiscarea social-democrației — după ce a pătruns prin efracție prin ușa din dos — de către un partid ce numai democratic și social nu poate fi numit, confiscarea bisericii ortodoxe de către cel mai ateu dintre partide, confiscarea familiei regale de către cea mai antimonarhistă, iar acum, a regionalismului de către cea mai centralistă formațiune politică din țară, iată o performanță politică demnă de invidiat. În pregătire, confiscarea societății civile — ultimul bastion încă necucerit — prin unificarea într-o unică „fedeerație” în jurul partidului și guvernului. Drumul spre restaurarea partidului unic este netezit astfel atît de nepotolita poftă a acestuia de a controla toate zonele societății cît și de o societate mazochistă dispusă mereu de a fi stăpînită.

Virusarea tuturor acestor zone sensibile ale societății românești de către hackeri pedeseriști, pe linia celor mai bune tradiții peceriste, este pe cît de genială, pe atît de criminală. Este adevărat că în ceața creată pălesc pentru o vreme sărăcia, frigul, spirala lunară a prețurilor, pseudoreforma economică, creșterea economică care scade, măsurile antidemocratice care apar drept ordine, măsurile autoritariste care apar drept coerență guvernamentală. Deocamdată ceața pedeseristă este atît de

densă încît pînă și unii politicieni occidentali par a se fi rătăcit în ea. Cum am putea explica altminteri admiterea (chiar dacă numai ca observator) PSD în Internaționala Socialistă.

Ba mai mult, în ciuda unității în cuget și simțire a partidului unic, pînă și unii lideri ai acestuia par a se fi rătăcit în propria ceață. Programul social-democrat pentru Transilvania al dlui Rus pare să fie tocmai rezultatul unei astfel de debusolări.

Faptul că discursul dlui Ioan Rus la Conferința Județeană PSD Cluj conține afirmații copiate parcă din *Problema transilvană* sau *Provincia* nu trebuie să ne mire sau să ne inducă în eroare. Ele coincid probabil pentru că, așa cum afirmă dl Rus, „Adrian Năstase a fost primul lider politic din România care a vrut să asculte vocea Transilvaniei și Banatului” (probabil că urechile social-democrate ale dlui prim ministru atunci au „auzit” și pericolele conflictelor de tip Kosovo care ar fi trebuit să se declanșeze, conform predicțiilor sale, acum un an și ceva în Transilvania...).

Tot domnia sa susține că „*timp de secole, spațiul transilvan a fost spațiu european în care s-a făcut istorie și cultură europeană. Acest spațiu este normal să se întoarcă la matcă. Misiunea noastră (a PSD, n.n.) este acum de a fi o locomotivă pentru integrarea întregului spațiu național românesc.*” Doamne, cine ar fi crezut! Și ce urmează mai departe! „*Europa viitorului este Europa regiunilor (sic!). Trebuie să construim modele de dezvoltare regională (...). Trebuie să ne dispără inhibițiile în a vorbi despre aceste lucruri (...). Trebuie să ne asumăm o descentralizare administrativă și fiscală (...). Democrația locală este factorul stimulator al dezvoltării (...). Comunitatea locală reprezintă esența regimului democratic și factorul principal al modernizării și acest lucru trebuie să ne zbatem să fie valabil și pentru Transilvania.*”

Sau: „*Autonomia locală dacă ar fi redusă la simpla administrare a ceea ce există, a dotărilor colective de la nivelul județelor și localităților, ar fi lipsită de sens și de perspectivă.*” Sau: „*România are nevoie de o administrație locală cu inițiativă, de o administrație locală care produce bogăție și schimbă înfățișarea țării și viața oamenilor.*” Sau: „*Redescoperirea și revigorarea sentimentului identității comunitare vor elimina starea de pesimism față de ceea ce se întîmplă în jurul nostru (...). Pentru ardeleni valorizarea identității comunitare fiind un stimulator excepțional (...). Nu suntem de acord ca principiul autonomiei și descentralizarea să fie aplicate doar parțial din frică de a nu se ajunge la autonomie etnică sau segregare.*”

Nu vi se par cunoscute aceste texte din cu totul alte medii și bibliografii? Aproape că nu-ți vine să crezi că aceste cuvinte au putut ieși din gura președintelui filialei județene PSD Cluj, Ioan Rus, fără să fie învinuit de ministrul de interne Ioan Rus pentru incitare la separatism teritorial. (Tökés László ar fi fost acuzat pentru mai puțin decît atît.)

Dar să nu ne lăsăm furați de frumusețea peisajului mioritic. Căci cadoul dlui Rus (și a echipei care l-a redactat) este, din nefericire, unul otrăvit. Toate valențele europeniste ale discursului său vor fi anulate de îndată ce aceleași principii ar trebui să fie valabile și pentru unguri. Gîndirea „regionalistă” pedeseristă se blochează îndată ce vine vorba de aplicarea acelorași principii și în zonele unde, spre „nenorocirea” lor,

(continuare în pagina 4)

VI(RU)SUL PEDESERIST

(continuare din pagina 3)

românii nu sînt majoritari. Astfel aplicarea principiilor subsidiarității, descentralizării și autonomiei locale — valori fundamentale ale oricărei democrații autentice — devin, în cazul maghiarilor: „tendințe de enclavizare”.

„Noi, ardelenii am visat de secole la statul național și știm și astăzi cu cîtă mîhnire privește omul simplu unele slăbiciuni ale aplicării suveranității în unele comunități”. Dacă dl Rus nu ar fi avut grijă să fie mult mai explicit mai departe, respectiv dacă declarațiile conjugate ale liderilor PDSR nu ar fi precizat la ce se referă elucubrațiile lor „europeniste”, acum ar trebui să fim descumpăniți. Ar trebui să ne întrebăm mai întîi dacă acești vis de secole, statul național, trebuie: privit neapărat ca întrupare a spiritului suprem, imuabil și definitiv, culme a evoluției istorice a umanității? Chiar trebuie să credem că toată dezvoltarea istorică a spațiului danubiano-carpato-pontic a slujit un singur țel sacru: crearea statului național român? Apoi, s-ar pune întrebarea dacă ardeleanul Ioan Rus privește aceste lucruri ca un om simplu sau ca om politic care are datoria să și înțeleagă ceva din trendurile mondiale? După citatele anterioare aș înclina spre ultima variantă. Dar ce să facem în acest context cu teza slăbiciunilor aplicării suveranității în unele comunități?

Care sînt unele comunități, știm de-acum. Dar despre cum ar trebui să li se aplice suveranitatea statului în concepția ministrului de interne, am prefera să nu facem speculații. Face însă domnia sa în continuarea discursului de la Cluj. După ce arunca tot felul de acuze abstracte la adresa autorităților locale din Harghita și Covasna, aflăm și ce înseamnă de fapt „disoluția autorității de stat” în geniala concepție a PSD, singura acuză concretă de altfel, formulată destul de confuz, fiind: „*orice încercare a unui cetățean român de a se stabili în această zonă este descurajată*”, (...), „*menținerea compoziției etnice a devenit un scop în sine și orice prezență românească, individuală sau instituțională, este privită ca o amenințare*.” Deci, aici e buba. Ultimele „rețete” ale maghiarilor din Transilvania îndrăznesc să se opună disoluției culturale și asimilării. „Proiectul românesc” al statului național (etnic) unitar (omogen) este deci în pericol. Secuimea sau Țara Secuilor sau, într-o traducere cît se poate de tendențioasă: *Pământul Secuiesc* (Székelyföld), dacă țineți neapărat, în concordanță deplină de altfel cu legislația internațională la care România este parte, dorește să-și păstreze identitatea specifică! În ciuda implantărilor instituționale (și nu individuale, cum susține textul în mod fals), adesea hilare (dacă nu ar fi dramatice), prin caracterul și misiunea lor (cusute cu ață albă).

Identitate despre care, doar cu cîteva rînduri mai de vreme, vorbitorul avea cuvintele cele mai elogioase: „valorizarea identității comunitare” ca un „stimulator acțional excepțional”. Dar, „identitatea comunitară”, iată, în viziune PDSR, este un concept etnic. Dacă e românească e bună, dacă e ungurească e rea. Concluziile vă stau la îndemînă.

În anumite chestiuni, acest portavoce al strategiei PDSR pentru Transilvania se vrea mai subtil decît îi permite talentul. Dorind să dea o lovitură și mai puternică iredentei maghiare, la un moment dat afirmă că „s-a renunțat la contestarea fățișă a caracterului național unitar al statului român și se preferă obținerea ‘pas cu pas’ a unor drepturi (...) în problema maghiarilor din România”. Parșivi ungurii ăștia, dom’le. În loc

să conteste fățiș caracterul național unitar al statului român, preferă să obțină drepturi. Păi, să nu dai cu ei de pămînt? Îl putem liniști însă pe subtilul ministru de interne social și democrat că nici ungurii, nici românii cu gîndire democratică nu au renunțat să conteste acest stat național unitar român atîta timp cît național înseamnă etnic român, iar unitar înseamnă omogen român. Și vor continua să lupte pentru obținerea „pas cu pas” a unor drepturi legitime contestînd totodată ceea ce este perimat în doctrina națională românească.

O altă subtilitate a președintelui clujean se referă la „tactica maghiară” care „vizează desființarea miturilor naționale ale românilor și dezbinarea acestora. Una dintre temele fundamentale ale discursului maghiar este încurajarea diferențelor între românii ardeleni și cei din restul țării în scopul atenuării discursului naționalist din Ardeal și substituirii acestuia cu un discurs separatist.”

Cum pot ungurii să desființeze miturile naționale ale românilor, este pentru mine o enigmă, dar ministrul de interne are poate informații anti-mitice mai cuprinzătoare de la serviciile speciale pe care le coordonează. Gura nebunului însă, adevăr grăiește: *statul național unitar este într-adevăr un mit: „ideea separatismului este încă (sic!) în minoritate față de mitul statului național unitar.”* Putea să fi fost domnul ministru mai explicit decît atît? În același timp e greu să aflîi din textul dlui Rus dacă *atenuarea discursului naționalist din Ardeal* — urmărit nu-i așa de unguri — e un lucru bun sau unul rău, dacă *încurajarea diferențelor între românii ardeleni și cei din restul țării*, susținută cu atîta fermitate chiar de domnia sa cu cîteva pasaje mai devreme, este un lucru bun, în cele din urmă, sau unul rău. Poate ne va lămuri proaspătul președinte clujean al PDSR cu ocazia discursului următor. Pînă atunci însă nu putem decît să ne bucurăm de acordul deplin asupra unei idei pe care noi înșine am subliniat-o adesea: „*nu este normal ca românii sau maghiarii din Transilvania să devină obiect de tranzacție pentru Budapesta sau București.*” Dovadă că dl Funar s-a pripit atunci cînd i-a oferit dlui Rus carnetul de membru PRM.

Ar fi trebuit să închei probabil pe acest ton mai împăciuitorist. Gîndindu-mă însă la gravele confuzii ale dlui ministru privind principiile de bază ale democrației, precum și la scandalurile provocate de liderii partidului său pe tema *ever green* Har-Cov, nu pot să nu observ că originalitatea iliesciană a gîndirii democratice românești este totuși contagioasă. Și în privința asta dl Rus, spre ghinionul domniei sale, se potrivește de-a binelea cu dl Funar. Dl Rus (sau redactorii discursului domniei sale) înțelege democrația originală românească în felul următor: dacă o minoritate este maghiară, ea trebuie să se supună majorității; dacă minoritatea este română, majoritatea trebuie *musai* să se supună acesteia. În felul acesta, în zonele în care populația românească („din păcate”, *apud* Cosmâncă) nu este majoritară, nici nu mai e nevoie să se recurgă la alegeri, ele putînd fi înlocuite liniștit cu sistemul numirilor guvernamentale, așa cum s-a procedat și în timpul mult mitizatei democrații interbelice românești (Emil Dandea, de exemplu, a cărui statuie străjuiește astăzi primăria din Tîrgu-Mureș, nu a fost ales niciodată!). Se fac și economii, și după îngurgitarea opoziției parlamentare, dispăre și penibila „dispută neprincipială” dintre majoritari și minoritari. În definitiv, toți vorbim aceeași limbă, nu-i așa?

NU transformării Sighișoarei în DRACULA LAND

(continuare din pagina 1)

administrației (sîntem printre țările cu cele mai multe ministere, agenții, regii și organisme de stat!) și să se implementeze politici fiscale favorizînd conservarea monumentelor. În loc de creștere economică sănătoasă, ne putem aștepta la declinul micilor meșteșuguri și meșteșugari, la producerea în serie a unor obiecte neautentice, la poluarea tradiției locale.

- Considerăm neconsistente argumentele privind efectele sociale benefice ale amplasării parcului de distracții la Sighișoara. Promisiunile de îmbogățire rapidă, de tip Caritas și FNI pe care le agită ministrul turismului, nu au acoperire în realitate și sînt pe deasupra periculoase. Parcurile de acest tip nu oferă decît un număr limitat de locuri de muncă cu joasă calificare, nărușpuzînd imperativului dezvoltării durabile. Nu numai că parcul nu va rezolva problemele sociale ale Sighișoarei, dar le va agrava, prin atragerea în localitate a unei categorii sociale dependentă de jocuri de noroc și distracții subculturale. O concentrare masivă de astfel de persoane din România și din străinătate ar putea conduce la subminarea totală și definitivă a dramei sociale a Sighișoarei, la creșterea fără precedent a infracționalității și la părăsirea de către localnici a comunității căreia îi aparțin. Pentru redresarea socială-economică, pentru relansarea turismului nu e nevoie de soluții miraculoase, campanii și vrăjitorii, ci de raționalizarea fiscalității, dezvoltare durabilă, cu respectul condițiilor și tradițiilor locale.

- Sîntem îngrijorați de implicațiile ecologice ale construirii parcului de distracții și de afectarea echilibrului ecologic local prin intervenții masive în ambient, sporirea fără precedent a emisiei de gaze de eșapament. Poluarea sonoră va constitui un alt aspect deranjant, chiar nociv.

- Proiectul parcului de distracții este totodată și simptomul unui fenomen îngrijorător mai general. Este îngrijorătoare tendința spre inițiative faraonice și costisitoare cu care unii exponenți ai autorităților locale și centrale încearcă să rezolve problemele profunde de subdezvoltare cu care se confruntă diferitele comunități locale din țara noastră. În loc de a se rezolva problemele dramatice ale spitalelor, școlilor, cartierelor mizere, infrastructurii de transport și comunicații, ale comunităților de romi, ale copiilor străzii, printr-o administrare corectă a resurselor, cu atacarea punctuală a problemelor, în colaborare cu cetățenii și organizațiile neguvernamentale, se propun opiniei publice miracole și «lovituri».

Ne opunem categoric acestui model de dezvoltare și acestui mod de administrare, lipsit de respect pentru cetățeni și comunități, bazat pe o perpetuă fugă după soluții miraculoase.

Acest model a mai fost experimentat și a eșuat în multe țări în curs de dezvoltare, el fiind total contraindicat pentru o țară ca România care aspiră la integrare europeană. La umbra excentricităților populiste care se servesc opiniei publice, se pot desfășura tranzacții netransparente, care nu fac decît să împingă țara noastră spre o sărăcie endemică. Transilvania, întreaga Românie, ar trebui reconstruită pe modele de dezvoltare

comunitare, autonome și descentralizate, care țin cont de specificul local și de imperativul dezvoltării durabile.

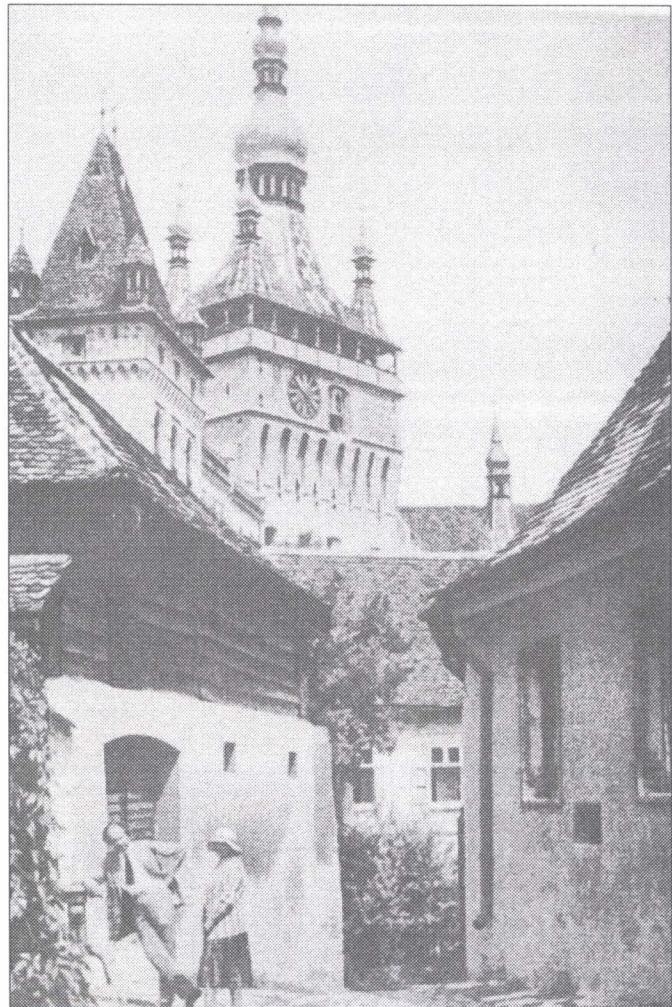
LIGA PRO EUROPA lansează un apel către toate organizațiile neguvernamentale din Județul Mureș, unde este situată Sighișoara, să fie primele care să dezbată modelul de dezvoltare care se propune Sighișoarei și să se opună inițiativei ministrului turismului.

Pentru elaborarea unei strategii de cooperare a ONG-urilor, LIGA PRO EUROPA va organiza:

- în luna decembrie un FORUM JUDEȚEAN ONG consacrat ocrotirii Sighișoarei și pentru coalizarea tuturor forțelor locale care se opun construirii Parcului de distracții Dracula Land la Sighișoara

- acest prim forum va fi urmat în luna ianuarie-februarie de un forum regional, pe Transilvania, al organizațiilor neguvernamentale, menit să elaboreze strategii de dezvoltare durabilă și valorificare rațională a moștenirii noastre culturale, de promovare a turismului cultural ca resursă durabilă de dezvoltare.

Consiliul de Coordonare al Ligii PRO EUROPA

Recomandarea 1438 (2000)¹

Amenințări la adresa democrației din partea partidelor și mișcărilor extremiste din Europa

1. În multe state membre, partidele și mișcările extremiste propagă și pledează pentru ideologii care sînt incompatibile cu democrația și drepturile omului.

2. Aceste mișcări și partide extremiste constituie o amenințare pentru valorile fundamentale pe care Consiliul Europei le consideră demne de apărare.

3. Momentan, mișcările și partidele extremiste care constituie una dintre cele mai mari amenințări cu privire la democrația din statele membre sînt cele de extremă dreapta și, mai general, cele care încurajează intoleranța, xenofobia și rasismul. Chiar dacă nu promovează în mod deschis violența, totuși ele creează un climat ce încurajează dezvoltarea acestora.

4. Suportul crescînd pentru aceste mișcări și partide extremiste în unele țări este deosebit de deranjant.

5. Adunarea accentuează, de asemenea, că violența folosită de anumite mișcări de extremă stîngă, în numele combaterii extremei drepte, este de neacceptat.

6. Adunarea, care are o responsabilitate specială în protejarea valorilor democratice europene, trebuie să fie lider în căutarea măsurilor politice și juridice adecvate, în special în stadiul de prevenire și în momentul în care acest tip de fenomen se ivește, neuitînd să găsească răspunsurile necesare cu privire la educația tinerilor și informarea publicului în vederea menținerii în memoria (colectivă) a evenimentelor și actelor, așa cum ele s-au întîmplat.

7. La nivel național, răspunsul politic ar trebui să vizeze privarea partidelor extremiste de suportul lor electoral prin rezolvarea unor probleme sociale și economice, cum ar fi șomajul, imigrarea și securitatea, pe care aceste partide își bazează capitalul politic, și prin elaborarea unor politici de educație pentru o cetățenie democratică bazată pe drepturile și responsabilitățile cetățenilor. Mai mult, este necesară implementarea mai eficientă de către guverne a unor măsuri împotriva imigrației ilegale și a azilului legate de crima organizată pentru a diminua sentimentele xenofobe.

8. Pentru a răspunde la discursurile populiste și simpliste ale acestor partide și mișcări extremiste, este necesară restabilirea faptelor asociate cu aceste probleme supuse imigrării, reformularea problemelor vag exprimate într-o manieră mai relevantă și respingerea cerințelor ilogice prin argumente logice.

9. Ar trebui decretată o legislație – acolo unde nu există deja – în vederea interzicerii instigării – orală sau în scris – la rasism, antisemitism și xenofobie; libertatea de exprimare nu poate fi acceptată ca o scuză la acestea. Legislația existentă ar trebui pe deplin implementată. În acest context, negarea publică a Holocaustului poate să fie considerată ca o expresie a antisemitismului. Folosirea Internetului în acest scop poate fi încadrată ca infracțiune.

10. Dat fiind dimensiunea internațională a mișcărilor și rețelelor extremiste cu caracter rasist și xenofob, cooperarea

între autoritățile competente și poliție în statele membre ale Consiliului Europei ar trebui întărită.

11. Adunarea își îndeamnă membrii să dea asigurări că partidele din aceste state își vor baza programele și acțiunile pe respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, a democrației și a statului de drept, împreună cu respectarea drepturilor minorităților naționale, și vor refuza sprijinirea oricăror partide extremiste cu caracter rasist și xenofob, explicit sau implicit, și prin urmare să nu facă nici o alianță cu nici un reprezentat ales al acestor partide sau mișcări, în vederea formării unor majorități pentru deținerea puterii politice.

12. Adunarea atribuie o importanță deosebită activității desfășurate de Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI), un grup de experți independenți, care, *inter alia*, publică raporturi de țară cu propuneri concrete. Aceste propuneri trebuie, de asemenea, luate în considerare de către parlamentele naționale.

13. Adunarea hotărăște să aibă o cooperare efectivă cu ECRI și să desfășoare dezbateri în mod regulat cu privire la activitățile acestora.

14. Adunarea încurajează ECRI să identifice răspunsuri politice pentru fenomenul îngrijorător al creșterii mișcărilor și partidelor extremiste, încă din momentul apariției acestora și începerii activităților lor antidemocratice.

15. Adunarea își exprimă, de asemenea, bunăvoința de a participa pe deplin la Conferința Europeană împotriva Rasismului, ce va avea loc la Strasbourg în perioada 11-13 octombrie 2000.

16. Adunarea recomandă Comitetului de Miniștri să:

i. sprijine pe deplin activitatea ECRI și să asigure că statele membre vor urma recomandările acestuia.

ii. instruiască ECRI să desfășoare urgent o examinare amănunțită a curriculei și manualelor din școlile primare și secundare pentru a scoate la lumină orice exprimare a xenofobiei sau mistificare a istoriei ce ar putea duce la ură între diferitele comunități etnice sau sociale, grupuri politice sau religioase.

iii. ceară statelor membre să informeze asupra măsurilor specifice luate ca urmare a recomandărilor Comisiei, inclusiv promulgarea legislației, cît și a măsurilor luate pentru combaterea exprimării publice a intoleranței, rasismului și xenofobiei.

iv. ia măsuri în mod prioritar, în vederea combaterii diseminării materialelor rasiste pe Internet, fie ele de extremă stîngă sau extremă dreaptă, prin alinierea la un instrument juridic internațional.

v. discute în mod prioritar, probleme de discriminare și extremism în cadrul procedurilor lor de monitorizare.

1. Dezbaterea Adunării din 25 ianuarie 2000 (ședința a II-a) *vezi Documentul 8607, raportul Comitetului pentru Afaceri Politice, raportor Mr. Gjellerod*. Text adoptat de Adunare în 25 ianuarie 2000 (ședința a II-a).

Războiul antiminoritar al populistului austriac Jörg Haider

În ultimele zile în Austria a izbucnit un nou scandal politic provocat de populistul de dreapta Jörg Haider. Fostul lider al așa-numitului Partid Liberal Austriac (FPÖ) a anunțat că nu va respecta verdictul Curții Constituționale privind inscripționarea bilingvă obligatorie a denumirilor topografice. Este vorba despre indicatoarele și denumirea străzilor din landul federal Carintia, unde Haider este șeful guvernului local. În acest land federal trăiesc alături de austrieci și numeroși sloveni. Numărul minorității slovene se estimează la aproximativ 80 000.

Potrivit sentinței pronunțate de Curtea Constituțională în localitățile cu o pondere minoritară de 10 la sută autoritățile locale sînt obligate să inscripționeze indicatoarele și în limba naționalității conlocuitoare. În opinia lui Haider, decizia Curții Constituționale nu este altceva decît „o sentință de carnaval”. În consecință, Haider a cerut demiterea președintelui Curții pe care l-a acuzat de părtinire.

Într-o declarație de un cinism absolut, Haider a propus minorității slovene, în schimbul renunțării la folosirea limbii materne în învățămînt, inscripționarea bilingvă. Scandalul din Carintia, provocat de naționalistul austriac, a stîrnit un val de ecouri negative. Atît în Austria cît și în străinătate.

Purtătorul de cuvînt al partidului ecologist a vorbit despre o „încitare organizată”, reproșîndu-i lui Haider un „antislavism crud”. Mai mulți juriști au calificat ieșirile lui Haider ca o nouă încercare de subminare a statului de drept. În ultimă instanță, a intervenit și cancelarul federal, creștin-democratul Wolfgang Schüssel care guvernează la Viena împreună cu partidul așa-zis liberal. Schüssel s-a pronunțat limpede în favoarea respectării deciziei juridice. Adjuncta cancelarului, Riess-Passer în schimb, care este și președinta Partidului Liberal (FPÖ), s-a situat de partea lui Haider.

După ce anul trecut Uniunea Europeană a început monitorizarea Austriei din pricina participării la guvernare a partidului FPÖ, Haider anunțase că va respecta prevederile care reglementează drepturile minorităților naționale. Izolarea politică și diplomatică temporară a

Austriei de către Uniunea Europeană l-a determinat atunci pe Haider să fie mai conciliant. În realitate, Haider a sabotat în Carintia aplicarea reglementărilor. El a tergiversat atît chestiunea inscripționării indicatoarelor cît și înființarea grădinițelor bilingve.

Legea austriacă privind drepturile grupurilor etnice a fost adoptată în anul 1976 și se bazează pe tratatul de stat din anul 1955 încheiat cu puterile aliate. Prin acest tratat aliații au obligat Austria să acorde minorităților etnice drepturi speciale care garantează acestora conservarea identității lor culturale și naționale. Astfel legea din 1976 prevede că pe lîngă limba oficială germană se va folosi în landurile federale Carintia, Steiermark și Burgenland și limba minorității: slovene, croate, sîrbe respectiv maghiare. Probleme cu aplicarea acestei legi au existat numai în Carintia, unde trăiește cea mai numeroasă minoritate etnică, cea slovenă. Naționaliștii austrieci s-au opus și în trecut inscripționărilor bilingve și au cerut desființarea învățămîntului în limba maternă. În opinia naționaliștilor de pretutindeni, protecția identității minoritare nu înseamnă nimic altceva decît un atentat la unitatea lingvistică a statului național, o subminare a suveranității naționale și o încercare de disoluție demografică a majorității. De aceea soluțiile naționaliștilor privind rezolvarea așa-numitei probleme minoritare prevăd îngrădirea sau interdicția învățămîntului în limba maternă, renunțarea la denumirile topografice bilingve și folosirea exclusivă a limbii de stat ca limbă oficială. Faptul că anul trecut de pildă, lucrările parlamentului local din Burgenland au fost deschise cu o cuvîntare a președintelui rostită în limba croată dovedește cît de subrede sînt argumentele alarmiste ale naționaliștilor. În timpul ședințelor deputații minoritari care se află în diferitele parlamente ale unor landuri federale austriece au dreptul să utilizeze limba lor maternă. Legea austriacă garantează de asemenea folosirea limbii minorităților în administrație și justiție. În același timp, statul sprijină programele radio, care difuzează emisiuni în limbile minorităților.

William Totok (Berlin)

Fără comentarii

Următoarele citate sînt din volumul *Țara telespectatorilor fericiți — Contraideologii*,

editura Dacia, Cluj, 2000. Autor: Vasile Sebastian Dîncu, actual ministru al informațiilor publice, în subordinea căruia se află Direcția Relații Interetnice.

„Drepturile omului sînt o goriță de două parale, și este chiar indecent să mai vorbim despre ele. Parlamentarii se luptă pentru drepturile animalelor, un distins deputat-femeie face eforturi să avem o lege a curvelor profesionale, homosexualii vor să le împărtășim experiența, ungurii vor să le facem ungarii separate uriunde s-ar putea atinge de noi. Imbecilii fără jenă ne disprețuiesc de pe ecranele televizoarelor, ne falsifică istoria, ne demolează cultura, ne culpabilizează pentru că sîntem majoritari, și pentru că nu sîntem dotați cu identități nomade, ușor de împachetat și trecut prin vamele de pe aeroporturile lumii.” (pag. 210)

„Memoria comună ne este zi de zi ștearsă, prin sisteme ideologice deconstructive. Deocamdată n-avem voie să ne revendicăm de la spațiul național și nici să ne povestim ale noastre istorii și povești. Filozofii zilei ne spun că poporul român este un cur, că Eminescu a fost naționalist, Antonescu a fost fascist, Eliade a fost legionar, sau Nichita Stănescu un mare bețiv. Naivitatea popoarelor este infinită, dar ele au nevoie de imagini și simboluri pentru a construi ordinea socială și ordinele de valori” (pag. 139)

Început de Colegiu

Septembrie 2001, un nou an școlar, dar parcă ceva lipsește, simt nevoia unor lucrări practice, a unei activități extrașcolare.

Un prieten îmi amintește de Colegiul Democrației din cadrul Ligii Pro Europa, spunându-mi că e perioada de înscriere.

Într-o după masă de septembrie trec pe la sediul Ligii, acolo o doamnă mă așteaptă și îmi dă mai multe informații despre activitățile Colegiului; sînt convinsă, vreau să iau parte la acest „exercițiu democratic” și cînd visam mai frumos că mă aflu la cursurile atît de interesante care mi-au fost prezentate, doamna îmi spune că mai am pînă atunci două examene.

Am întrebat ce trebuie să pregătesc pentru examene, mi s-a spus că prezența mea este suficientă, examenul fiind din cultura generală.

M-am hotărît să mă prezint la examen.

6 octombrie 2001 sîmbătă dimineață, mă îndrept spre liceul Bolyai, locul unde am testul scris. Subiectul? Pentru unii previzibil, pentru alții, deloc: Implicațiile atentatului de la 11 septembrie în viitorul lumii. Am dezbătut fiecare, în scris, din aspectele politice, istorice, economice... ale lumii contemporane.

În data de 12 octombrie la sediul Ligii a avut loc interviul. Acesta a fost pentru mine interesant, mai mult un dialog decît un interviu, discuția cu nume rezonante atît pe plan local cît și pe plan național poate chiar internațional. Poate că acest interes și lejeritatea cu care am participat la dialog mi-au adus puncte în plus la media finală.

Sîmbătă, 20 octombrie, a avut loc constituirea grupului la Ligă. Am avut surpriza de a întîlni încă 24 de tineri, diferiți dar egali. Interesați de problemele lumii în care trăim.

Români, unguri, romi cît și alte etnii am căzut de acord asupra unor probleme cum ar fi: drepturile omului, drepturile minorităților, unificarea Europei ș.a., pe care să le dezbaterem la următoarele noastre întîlniri.

În 25 octombrie am îmbrăcat haina festivă pentru a ne întruni în Sala de Oglinzi al Palatului Culturii unde am avut inaugurarea festivă.

Ne-am simțit foarte bine ca noi colegiști și am avut plăcerea să ascultăm un discurs din partea doamnei Smaranda Enache și a domnului Mircea Suhăreanu

care ne-au introdus în spiritul democratic al Ligii.

Pînă acum a fost interesant, democratic, folositor, plăcut... și de acum înainte ce va fi și cum va fi sper să scriu în numerele următoare ale Gazetei.

Gena Ba

Megkezdődött!

A Demokrácia Kollégiumának VIII. évfolyama 2001 október 25-én hivatalosan megkezdődött. De eddig egy hosszú utat kellett bejárni, és nem céltalanul.

A Pro Europa Liga programjáról a Bolyai Farkas Elméleti Líceum faliújságára kifüggesztett hirdetésből értesültem. Az a gondolat, hogy a Demokrácia Kollégiumában tanulhassak már rég foglalkoztatott. Én is a demokratikus elvek híve vagyok és bízom ezen elvek továbbfejlődésében. Tehát pennát ragadtam és kitöltöttem egy jelentkezési lapot. Ekkor már szeptember végét írtunk.

Az írásbeli vizsgára október 6-án került sor. Kissé izgulni kezdtem látván, hogy sokan vagyunk, de mikor megkezdtek az írást feloldódtam és elmélyültem a megadott témán: „Milyen kihatással lesz a szeptember 11-i terrortámadás a világ országaira?”

Az írásbeli kizáró jellegű volt. Közel 80 jelentkezőből csak 38-an maradtunk a szóbeli vizsgára. A szóbeli vizsga a végső megmérettetést jelentette. Ez október 12-én volt.

A vizsgáztató bizottság tagjai néha kényelmetlen kérdéseket tettek fel. Voltak szimpatikus és kevésbé szimpatikus zsűritagok és ilyenek voltak a kérdések is. Az arkifejezéseket figyelve megállapíthattuk, hogy ellentétek itt is léteznek mint bárhol a világban. Az asztalegyik felénegy mosolygós, bizalomkeltő arcot láttunk (ez maga volt a biztatás), míg a másik felén egy komor, szigorú arccal néztünk szembe (ez maga volt a kérdés: határozott vagy?).

Mindenkit egyenként faggattak, ahány kérdés, annyi felelet. Izgalommal vártuk, hogy mindenkire sor kerüljön, de mi tele voltunk energiával és nem éreztük a fáradtságot. A vizsga végeztével mi megkönnyebülten mentünk haza, de a zsűritagoknak következett a második felvonás: a döntéshozatal.

„Az ítélet napján” örömmel vettem tudomásul, hogy én is a Kollégium tagja vagyok, 24 társammal együtt. Érdekes és izgalmas programnak nézünk elébe. Külön megtiszteltetés számunkra, hogy ismert személyiségektől tanulhatunk, akik még jobban bevezetnek minket a demokrácia rejtelmes világába.

A csoporttal először október 20-án találkoztunk, megismerkedés volt a célja ennek a találkozásnak. Első benyomásom a kis csapatról az volt, hogy nagyon jók leszünk együtt, és állíthatom, hogy nem tévedtem. Sokan vagyunk sokfélék, de mégis egyformák.

A hivatalos megnyitóra október 25-én került sor a Kultúrpalota Tükörtermében. A Kollégium hagyományait követve, a gólyákat üdvözölte Virág György — a Maros megyei Tanács elnöke, Smaranda Enache — Románia ex-nagykövete Helsinki-ben és a Pro Europa Liga társelnöke, Csíky Boldizsár — a Pro Europa Liga társelnöke és Mircea Suhăreanu — a Pro Europa Liga titkára. A műsort rendezte és vezette Kovács Gyöngyvér, programvezető, minden kollegista Anyucija.

Tovább folytatva a hagyományokat, a gólyák is köszöntötték a vendégeket. Román nyelven Ba Dyena Irina és magyar nyelven Szőcs Blanka köszöntötte az idén gólyákat.

Nem szeretnénk megváltani a világot, mert ez lehetetlen, viszont harcolni a jobbért ezt megtehetjük.

Az eddigi kollegisták sikeresen vizsgáztak, de mi ígérjük, hogy még sikeresebbek leszünk.

Okatőinknak kitartást és türelmet kívánunk, míg a kollegistáknak jó tanulást.

Szőcs Blanka

A IV-a ediție a Academiei Interculturale Transsylvania

Primul modul al celei de-a 4 ediții a Academiei Interculturale Transsylvania — dedicat comunităților germane din Transilvania — s-a încheiat la 3 noiembrie a.c. la Cîsnădioara (Cîsnădie, jud. Sibiu).

Desfășurată în organizarea Ligii Pro Europa din Tîrgu-Mureș, Academia Interculturală Transsylvania ajunsă la cea de-a patra ediție are deja o tradiție în spațiul cultural transilvan și creează o emulație deosebită grație unor referenți de prestigiu cu deosebire din spațiul academic și cel al societății civile, unui auditoriu care probează certe calități în sensul însușirii unor atitudini de promovare a interculturalității și „last, but not least” unei organizări de excepție sub egida Centrului Intercultural al Ligii Pro Europa.

Ca o trăsătură centrală a acestui program dezvoltat de Liga Pro Europa, participanții au apreciat în mod deosebit oportunitatea specială de a face cunoștință cu realități de ieri și de azi din viața comunităților germanofone din Transilvania. Asociat, studenții Academiei Interculturale Transsylvania au considerat acest program drept o ocazie deosebită de a interacționa într-un mediu intercultural, dezvoltându-și astfel aptitudinile de cooperare și spiritul de echipă. Una din realizările majore ale acestui program este și eliminarea prejudecăților unora dintre studenții Academiei Interculturale Transsylvania referitoare la diferitele comunități etno-confesionale din spațiul transilvan și, pe cale de consecință, preîntîmpinarea apariției unor potențiale atitudini de acest gen în mediile de proveniență ale participanților, ca urmare a rolului de multiplicatori al acestora, statuat drept fundamental în expunerea d-nei Smaranda Enache, co-președintele Ligii Pro Europa.

Strădania organizatorilor de a asigura un statut de înaltă ținută culturală manifestării prin prezența unor personalități remarcabile din lumea politică, academică precum și din spațiul cultural de limbă germană din România este remarcabilă și — în asentimentul unanimității colegilor mei — țin să le mulțumesc pentru deosebita oportunitate de a audia un set de cursuri de standard

elevat referitoare la istoria comunităților germane din Transilvania.

Alura academică a programului, susținută de atmosfera de emulație specială generată pe de o parte de calitatea expunerilor referenților și diversitatea problematicilor abordate, iar pe de altă parte de interacțiunea dintre aceștia și auditoriu creează premisele unei dezvoltări a programului ca urmare a implementării unei structuri flexibile și dinamice și validează viabilitatea proiectului.

Toate aceste aspecte coroborate cu organizarea unor seri speciale de efect, a unor aplicații practice întruchipate sub forma unor excursii avînd drept scop (re)descoperirea unora dintre valorile comunităților germane din spațiul transilvan, varietatea și eficiența instrumentelor de antrenare a grupului vorbesc despre reușita deplină a programului de care se fac „vinovați” cu deosebire organizatorii, referenții și la care și-au adus contribuția în egală măsură studenții AIT.

Fără a încerca o ierarhizare a expunerilor referenților, participanții la această ediție au apreciat în mod deosebit cursul domnului Prof. Dr. Paul Philippi, președintele de onoare al Forumului Democrat al Germanilor din România care

a reușit să creeze o atmosferă specială grație calității și profunzimii expunerii, fluentei exprimării, coerenței ideatice și capacității de sintetizare a unui subiect de dimensiuni vaste. Empatia și rigoarea probată de dl. Prof. Dr. Paul Philippi au fost în măsură să dea culoare programului și au generat coagularea atitudinilor cursanților.

Seara evaluării sesiunii de cursuri de la Cîsnădioara, dincolo de accentele particulare a căror relevanță este periferică a scos în evidență reușita manifestării și pe cale de consecință a subliniat importanța dezvoltării unor astfel de proiecte ca urmare a necesității și oportunității acestora precum și a rolului potențial pe care studenții AIT trebuie să și-l asume.

Aprecierile critice și sugestiile la adresa organizatorilor sînt de natură să ducă la o îmbunătățire structurală a programului în acord cu cerințele dinamice ale unei societăți în schimbare.

Finalul sesiunii a subliniat interesul cu care participanții așteaptă următoarele module privite ca reale oportunități pentru dezvoltarea atitudinilor behavioristice în spiritul principiilor interculturalității.

Corneliu Perianu

Sighișoara creștină nu poate accepta un „Dracula Land”

Apel către toate Parohiile din Sighișoara și împrejurimi

Toți preoții dar și creștinii din Sighișoara și din jurul Sighișorii trebuie să fim conștienți că nu este admisibil să nu neridicăm glasul împotriva Ordonanței Guvernului României (din data de 6 iulie 2001), pornită de la inițiativa autorităților locale și a unor grupuri de interese. Poate era frumos și în spiritul unei bune înțelegeri între stat și biserică, dacă cei care poartă răspunderea pentru acest proiect s-ar fi consultat și cu noi, responsabili bisericii. Dacă nu s-a întâmplat așa, noi vrem să luăm poziție și totodată să conștientizăm prin toate mijloacele, care ne stau nouă la dispoziție, partea negativă, a mult mediatizatăului „Dracula Land”.

Dumnezeu spune prorocului Ezechiel, ceea ce este acum și pentru noi valabil: „Fiu al omului, te-am pus păzitor peste casa lui Israel. Când vei auzi un cuvânt din gura Mea, să-ți înștiințezi din partea Mea. (cap. 3 v. 17) Dacă un om drept se va abate de la dreptatea lui și va face ce este rău, îi voi pune înaintea o piatră de poticnire și va muri. Dacă nu l-ai înștiințat, va muri. Dacă nu l-ai înștiințat, va muri în păcatul lui și nu i se vor mai aminti faptele drepte în care a trăit, dar îi voi cere sîngele din mîna ta. (v. 20)”

1. Din punct de vedere a religiei creștine, „Dracula Land” este o aberație dar nu numai atât. Este un grav păcat în fața lui Dumnezeu pentru care, toți cei ce se implică, vor da socoteală la Judecata de Apoi. După căderea comunismului, unde ateismul era filosofia de stat, acum putem să ne manifestăm și să ne trăim credința. Dacă ne luăm după statistici, în România aproape toți sînt creștini. De ce trebuie luat tocmai mitul unui vampir ca motiv principal pentru un parc de distracție într-un oraș unde trăiesc doar creștini, care — cu toate că sînt de confesiuni diferite — au o bună înțelegere în spiritul ecumenismului? Numele „Dracula” numai lasă nici un dubiu asupra provenienței lui; este vorba despre împărăția răului, respectiv a îngerului căzut Lucifer. Stă Sighișoara actualmente

sub hramul celui Rău, al cărui nume este scris cu litere mari la întrearea ei, cîtiva metri lîngă, respectiv deasupra Sfintei Cruci? Este ultimul lucru de care noi și copiii noștri avem nevoie. Și dacă este făcut doar pentru a atrage turiștii străini cu bani mulți, atunci în cel mai adevărat sens al cuvîntului, cei care au interesul lor în acest proiect au făcut un pact cu diavolul. Domnul Isus Hristos spune foarte clar: „Nimeni nu poate sluji la doi stăpîni. Căci, sau va urî pe unul și va iubi pe celălalt, sau va ține la unul și va disprețui pe celălalt. Nu puteți sluji pe Dumnezeu și pe Mamona” (Matei 6, 24).

Chiar dacă problemele materiale, respectiv, lipsa banilor ne dau de furcă în țara noastră, totuși: este inadmisibil să-ți vinzi pînă și credința în Atotputernicul Dumnezeu, care prin fiul său Isus Hristos a mîntuit lumea. În Sf. Evanghelie după Matei, cap. 6, versetele 25 și 33 scrie mai departe: „Nu vă îngrijorați de viața voastră, gîndindu-vă ce veți mîncă, sau ce veți bea; nici de trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca.... Căutați mai întîi Împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea lui, și toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra.” De credința în Dumnezeu avem nevoie, nicidecum de Dracu.

Numai pe scurt mai trebuie amintit în acest context că omul a primit de la Dumnezeu sarcini de răspundere pentru creație. Astfel alegerea locului pentru viitorul „Dracula Land” pe platoul „Breite”, zonă protejată ecologic, este cît se poate de dăunătoare pentru orașul Sighișoara.

2. Din punct de vedere istoric, „Dracula Land” nu are nici un suport. Este doar o ipoteză, nedocumentată, că Vlad Țepeș s-ar fi născut la Sighișoara. Documentat este faptul că tatăl său (Vlad Dracul) a fost aici, dar nu ca și constructor de cetate și nici ca domn al cetății, ci ca refugiat din Țara Românească (anii 1431-1436), care cu ajutorul regelui ungar Sigismund și-a pregătit o armată. Cu armata aceasta l-a alungat de pe tronul Munteniei pe domnitorul Alexandru

Aldea, cucerind acest tron. „Casa Vlad Dracul”, actualmente restaurant, a fost Cămin pentru femei bătrîne și sărace în proprietatea Parohiei Evanghelice C.A. pînă în anii '60 dar abuziv preluată de statul comunist. Vlad Țepeș nu s-ar fi putut naște în acea casă, pentru că s-a construit aproximativ 200 de ani mai tîrziu.

3. Din punct de vedere pragmatic, proiectul „Dracula Land” nu aduce beneficii orașului, respectiv cetății, ci chiar daune. Dacă cifra vehiculată în mass media, de 1.000.000 de vizitatori pe an, este reală, atunci statistic văzut, avem pe zi aproximativ 2.750 de vizitatori, în sezonul turistic (vara) chiar mai mulți. Cine locuiește în cetate cunoaște așa-zis-ul „Festival de Artă Medievală”. Dacă pe timp de vară zilnic urcă și coboară 3.000 de oameni sau mai mulți în cetatea Sighișorii, atunci în fiecare zi avem un „mic festival”. Îngrijorător este că acești oaspeți sînt atrași de mitul „Dracula”, respectiv vor avea în rîndurile lor (dar chiar și între organizatorii externi și interni) sataniști decizi. Sighișoara va deveni una din fortificațiile sataniștilor, a căror intenție este nu zidire ci distrugere, nu binecuvîntare ci blestem.

Prin acest apel nu vrem să jignim pe nimeni care a văzut (poate numai) lucruri pozitive în acest „Dracula Land”, dar ca și creștini sinceri trebuie să ne rugăm și să luăm poziție împotriva acestui atac al răului.

Chemăm pe toți slujitorii Bisericilor Creștine să semneze acest apel și să răspîndească mesajul său.

Cu dragoste frățească,

Preoții Bisericii Evanghelice C.A.
Parohiile care au semnat apelul:
Parohia Evanghelică C. A.
Parohia Romano-Catolică
Parohia Reformată
Parohia Unitariană
Parohia Penticostală
Parohia Baptistă
Parohia „Cultul Creștin după Evanghelie”

INTERPELARE

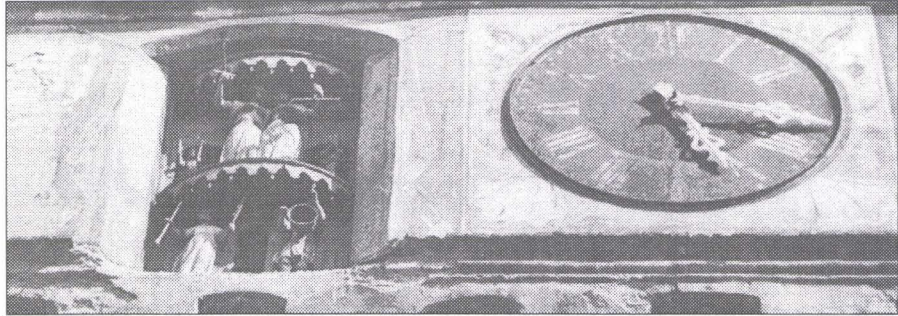
**Adresată Guvernului (Ministerului Turismului — domnului ministru Dan Matei AGATHON)
de către domnul senator Hermann FABINI din Circumscripția electorală nr. 34 Sibiu — Grupul Parlamentar
Național Liberal și prezentată în ședința Senatului din data de 22.10.2001**

Conform unor informații difuzate prin intermediul mass media, în apropiere de Sighișoara urmează a fi construit un parc de distracții ce se va numi „Dracula Land”.

Este vorba de o investiție estimată la 18 milioane euro, pe o suprafață de 60, respectiv 120 ha, pe un platou situat la 5 km vest de centrul istoric al orașului Sighișoara. Investiția ar urma să atragă anual 1 milion vizitatori, să asigure împreună cu investiții conexe, în valoare de 20 milioane euro, 4300 locuri de muncă. Principalul grup de țintă, în afara vizitatorilor autohtoni, ar urma să fie cetățeni germani.

Ca etnic german, originar din Sighișoara, doresc să exprim aici un punct de vedere critic față de acest proiect, care, prin parametrii săi — cifra de afaceri de 20 milioane euro anual și locuri de muncă de ordinul miilor — poate fi considerat un megaproiect.

1. Din punct de vedere istoric și cultural, acest proiect este, după părerea mea, o greșală. Caracterul orașului istoric Sighișoara este rațional, lucid, lipsit întru-totul de romantism, exaltare sau cultul groazei. Acest caracter reprezintă mai degrabă mentalitatea unor meseriași harnici și chibzuiți, poate câteodată lipsiți de fantezie dar, în mod sigur, în

contradicție totală cu mitul Dracula.

2. Legarea acestui mit de Vlad Țepeș și Vlad Dracul este, din punct de vedere istoriografic, problematică, la fel ca și legarea orașului Sighișoara de domnia celor doi voievozi. Din acte rezultă doar că, la recomandarea regelui Sigismund între anii 1431-1436, Sighișoara a acordat azil lui Vlad Dracul, tatăl lui Vlad Țepeș.

3. Problema cea mai dificilă a acestui proiect este contradicția dintre caracterul unui turism bazat pe comercializarea groazei, macabrului și a brutalității pe de o parte, și un turism cultural, așa cum se impune pentru orașul istoric Sighișoara — ansamblu inclus în lista patrimoniului mondial UNESCO —, turism care trebuie să se bazeze pe informații precise, corecte, nivel intelectual ridicat și valorificarea elementelor autentice și originare ale istoriei și culturii trecutului.

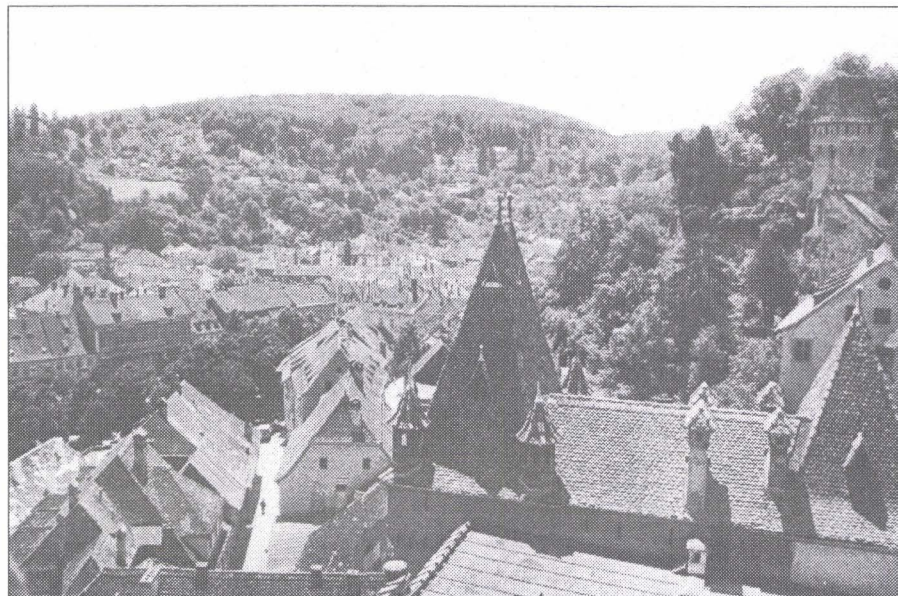
4. Legarea mitului Dracula de istoria Țărilor Române este de natură să afecteze credibilitatea și demnitatea istoriei naționale.

5. Consider că țara nu are nevoie de astfel de megaproiecte punctuale, ci este necesar un turism de suprafață, adică unități mici pe o suprafață cât mai mare a țării, ca de exemplu agroturismul sau turismul cultural la monumente istorice.

Față de cele arătate mai sus, vă rog, Domnule Ministru, să ne informați în ce măsură considerați că proiectul Dracula Land poate să asigure o dezvoltare durabilă din punct de vedere cultural, turistic și ecologic pentru orașul Sighișoara și împrejurimile lui.

**Senator
Hermann Fabini**

22 octombrie 2001

Discriminarea — între teorie și practică

În România discriminarea este un fenomen atât de des întâlnit încât ni se pare chiar un lucru normal. Cîți dintre noi se supără la citirea unui anunț în care se angajează secretară (exclusiv de gen feminin) sub 25 de ani? O analiză a ofertelor de serviciu arată că în România aproximativ 60-70% conțin diferite discriminări (criteriile de compententă — cunoașterea de limbi străine, posesia carnetului de conducere, cunoștințe de calculator —, în mod normal, se exclud). Deși atunci cînd se vorbește de discriminare, mulți înțeleg exclusiv discriminare rasială sau etnică, cele mai frecvente sînt cele legate de sex sau de vîrstă.

Și ce dacă un anunț conține discriminare? Oricum un patron angajează pe cine dorește, și mai bine să anunțe că are nevoie de o secretară tînă, blondă, decît să supună examenului persoane care necorespunzînd acestor „standarde” nu ar avea nici o șansă. În afara factorului psihic (să ne gîndim puțin la sentimentele unei persoane de vîrstă mijlocie care caută un loc de muncă, dar toate ofertele sînt rezervate tinerelor), realitatea arată că, dacă nu sînt excluse din start persoane care sînt în afara aspectului fizic preferat, se pot întîmpla mici minuni. Exemplu concret: un patron și-a dorit o secretară în conformitate cu idealul mediatizat. Pentru a nu lungi anunțul, nu s-a referit la aspectul fizic. La urma urmei, în locul unor tinere care nu știau să formuleze o scrisoare și dactilografiau cu două degete cu viteza melcului, a angajat o persoană cu o vastă experiență și care într-adevăr a ajutat firma prin cunoștințele de secretariat. Prin excludere din start, pierdea atît persoana care și-a căutat un loc de muncă, cît și firma. Oare cînd vom realiza că eliminarea discriminării aduce avantaje reciproce, atît persoanei care nu mai este discriminată, cît și persoanei care nu mai discriminează?

Această scurtă introducere explică de ce organizațiile de drepturile omului din România, între care și LPE, desfășoară o largă activitate în domeniul combaterii discriminării. La 24 septembrie a.c. a avut loc seminarul *Strategii de combatere a rasismului*, la care coordonatorul Biroului pentru Drepturile Omului, Haller István a prezentat studiul „*Cadrul juridic de combatere a rasismului din România*”, iar în octombrie 2001 s-a realizat studiul de caz „*Tentativă de ghettoizare — cazul de la Piatra Neamț*”, în cadrul proiectului de monitorizare a situației comunității de romi din România, finanțat de ERRC. (H. I.)

Cadrul juridic de combatere a rasismului în România

Datorită faptului că, în conformitate cu art. 11 și 20 din **Constituția României**, tratatele internaționale ratificate de România fac parte din dreptul intern, iar în caz de neconcordanță cu alte legi și tratate au prioritate reglementările internaționale, consider că orice discuție cu privire la cadrul juridic al unui domeniu al drepturilor omului trebuie să aibă ca punct de pornire tratatele internaționale. În situația de față, acest punct de pornire este **Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială**, adoptată de Adunarea generală a ONU la 21 decembrie 1965, la care România a aderat prin Decretul nr. 345 din 1970.

Convenția definește noțiunea de discriminare rasială: „*orice deosebire, excludere, restricție sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, care au scop sau efect de a distruge sau compromite recunoașterea, folosința sau exercitarea în condiții de egalitate, a drepturilor și a libertăților fundamentale în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alt domeniu al vieții publice*”. Se exclude din categoria discriminării ceea ce se numește uzual discriminare pozitivă: „*măsurile speciale luate cu singurul scop de a asigura cum se cuvine progresul unor grupuri rasiale sau etnice sau al unor indivizi avînd nevoie de protecția care poate fi necesară pentru a le garanta folosința sau exercitarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în condiții de egalitate nu sînt considerate ca măsuri de discriminare rasială*”. Prin aderarea la această convenție, România s-a angajat, între altele, să nu recurgă la acte sau practici de discriminare rasială, să garanteze că toate autoritățile publice și instituțiile publice, naționale și locale, se conformează acestei obligații, să interzică prin măsuri legislative discriminarea rasială practică de persoane, de grupuri sau de organizații.

Astfel, în conformitate cu art. 4 al Convenției, trebuiau declarate „*delicte pedepsite prin lege orice difuzare de idei bazate pe superioritate sau ură rasială, orice incitare la discriminare rasială*”, interzise „*organizațiile precum și activitățile de propagandă organizate și orice alt fel de activitate de propagandă care incită la discriminare rasială și care o încurajează și să declare delict pedepsit de lege participarea la aceste organizații sau la aceste activități*”.

Problema cu această lege (tratez **Convenția** ca pe o lege internă a României) este că nu e completă: nu prevede pedepse, iar persoanele care se consideră victime nu au acces la instanțe independente. Voi trata această problemă ulterior.

Pornind de la principiul dreptului internațional care presupune buna intenție a statelor, care ratifică benevol, în mod suveran, cu intenția reală de a implementa tratatele internaționale, cît și de la faptul că România a aderat la această convenție de mai bine de 30 de ani, voi trata trei domenii în care **Convenția** are prevederi clare.

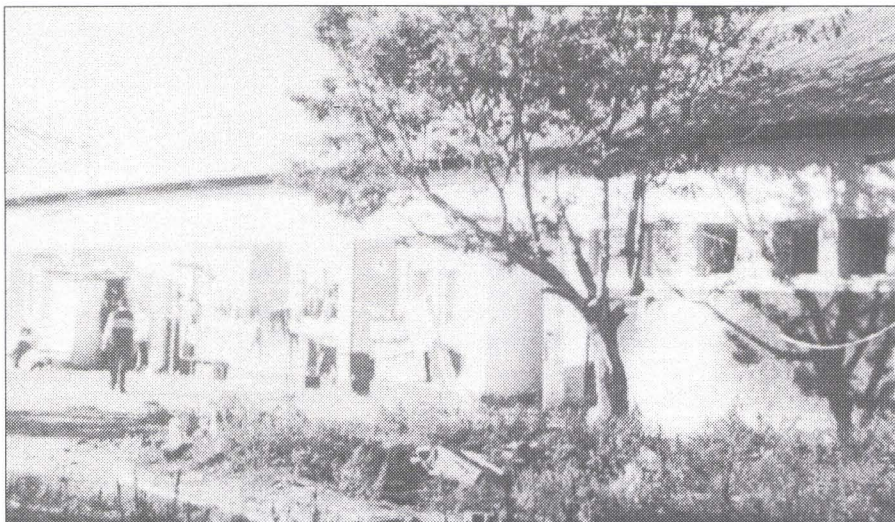
Primul domeniu este cel al **AUTORITĂȚILOR PUBLICE**. Statul român trebuie să garanteze că autoritățile publice și instituțiile publice nu aplică discriminări. Există prevedere legală prin care funcționarii publici pot fi trași la răspundere penală pentru astfel de fapte. Conform articolului 247 al **Codului penal**, „*îngrădirea, de către un funcționar public, a folosinței sau a exercițiului drepturilor vreunui cetățean, ori crearea pentru acesta a unor situații de inferioritate pe temei de naționalitate, rasă, sex sau religie, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani*”. Deși legea există, apare o problemă. M-am interesat la diferite parchete și mi s-a confirmat că niciodată acest articol al **Codului penal** nu a fost aplicat împotriva unui funcționar public. Studiind jurisprudența Ministerului Justiției, am ajuns

la aceeași concluzie. Dar, mergînd mai departe, pot afirma cu certitudine că plîngerile penale care au la bază articolul 247 al **Codului penal** nu sînt soluționate în conformitate cu spiritul **Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială**. Un exemplu în acest sens: un funcționar public a declarat, în mod repetat și în public, că va lua o anumită măsură nu împotriva unor grupuri care nu respectă anumite legi, ci împotriva unui grup etnic, catalogînd acest grup drept grup infractor. Organele de urmărire penală nu au considerat că în cazul de față s-a încălcat art. 247 al **Codului penal**.

Al doilea domeniu este cel al **Persoanelor**. **Codul penal**, art. 317 prevede: „*propaganda naționalist-șovină, ațîțarea urii de rasă sau naționalitate [...] se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani*”. Din nou, trebuie să menționez că în jurisprudență se cunoaște un singur caz în care pe baza acestui articol a fost încriminată o persoană, iar organele de urmărire penală au aceeași atitudine ca și în cazul articolului cu privire la funcționarii publici. În România persoane pot declara, fără urmări, în public, despre o etnie, că membrii acesteia sînt „*nespălați, needucați, fără bun simț, fără loc de muncă, nu doresc să se încadreze în societate și preferă să cerșească la intersecții și la colțuri de stradă*”, propunînd soluția: „*dacă aș ajunge vreodată într-un post de conducere, primul lucru pe care l-aș face ar fi să curăț orașul de ei*”, conform celor făcute de bunic, care „*îi ducea în lagăre de muncă*”.

După 30 de ani de la adoptarea, de către România, a **Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială**, a intrat în vigoare, în sfîrșit, o normă legislativă care prevede amenzi contravenționale persoanelor care aplică discriminări. Este vorba de **Ordonanța Guvernului nr. 137 din 31 august 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**. Avînd în vedere faptul că ordonanța este relativ nouă, încă nu mă pot pronunța asupra modului în care va provoca efecte juridice. Ceea ce este evident: pe de o parte ordonanța a rămas ordonanță, parlamentul nu a reușit încă transformarea ei în lege, pe de altă parte, deși — în conformitate cu **Ordonanța** — din 1 noiembrie 2000 trebuia să funcționeze Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, acest lucru încă nu s-a pus în practică.

Grajduri pentru romi, fără sursă de apă potabilă, Piatra Neamț

Tot după 30 de ani de la adoptarea **Convenției**, Parlamentul României a emis **Legea nr. 148 din 26 iulie 2000 privind publicitatea**, care are prevederi prin care se sancționează informațiile publicitare cu conținut discriminatoriu. Prin această lege, CNA este investit cu atribuții în sancționarea anunțurilor publicitare care apar în mass-media electronică. Experiența noastră este pozitivă: cazurile pe care noi le cunoaștem au fost soluționate în conformitate cu legea. În privința anunțurilor care apar în alte condiții, administrațiile publice locale au fost investite cu atribuții care, după experiența noastră — la un an de la publicarea legii —, nu aveau cunoștință de aceste prevederi.

Al treilea domeniu este cel al **Grupurilor sau organizațiilor rasiste** sau care prin activitatea lor incită la discriminare rasială. În acest sens, eficiența **Codului penal** (art. 317) și a altor legi se poate măsura studiînd, spre exemplu, site-urile unor organizații ca Noua Dreaptă, care cuprind — pe lîngă propagandă naționalist-șovină — suficiente date (adrese, numere de telefon) pentru identificarea celor vinovați. Dar pot fi studiate și afișele acestor grupuri care anunță organizarea unor seminarii, conferințe (chiar internaționale) cu caracter rasist, în incinta unor universități sau alte instituții, aflate în subordinea autorităților publice.

Revin la problema cu privire la posibilitatea ca persoanele care se consideră victime să aibă acces la instanțe independente. Consider — în situația în care autoritățile statului român nu ar lua măsurile necesare de a combate rasismul și discriminarea rasială — ca instanță

independentă o instanță internațională. Și există două instanțe de acest tip: Curtea Europeană a Drepturilor Omului (după intrarea în vigoare a **Protocolului nr. 12 al Convenției pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale**) și Comitetul ONU pentru Eliminarea Discriminării Rasiale (în situația în care, după mai bine de 30 de ani de la adoptarea **Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială** de către România, Guvernul recunoaște competența acestui comitet de a analiza plîngeri individuale).

Se poate ridica problema, dacă în România există sau nu grupuri care pot deveni ținta rasismului sau a discriminării rasiale. Experiența organizațiilor guvernamentale de drepturile omului din România, dar și a unor organizații internaționale, este că da, există astfel de grupuri: studenți, rezidenți sau turiști proveniți din Asia sau Africa, dar și din America sau Europa; al doilea grup este cel al comunității evreilor; iar cel mai afectat de rasism și discriminare rasială sînt romii. Acest lucru reiese din studiile unor instituții de sociologie, dar se poate observa și din experiența proprie a fiecăruia dintre noi. Nu trece o zi în care să nu ni se dezvăluie apartenența etnică a unor criminali periculoși, exclusiv dacă sînt romi. Cerșitul și alte aspecte sociale primesc, la fel, apartenența la această etnie, prin bunăvoința unor autorități publice care, prin statut, ar trebui să vegheze asupra respectării drepturilor omului. Oferte de servicii, discotecii, restaurante etalează, fără jenă, inscripția de „exclus romi”. Cu acordul și sprijinul nostru, expres sau tacit. Toată stima celor care se exclud.

H. I.

Tentativă de ghettoizare — cazul de la Piatra Neamț

Preliminarii

Marți, 9 octombrie 2001, primarul municipiului Piatra Neamț, Ion Rotaru, a anunțat pe postul de televiziune PRO TV că este în curs de înființare un ghetou în două hale ale fostei Avicola SA, în afara municipiului. Halele transformate în locuințe sociale vor fi împrejmuite cu sîrmă ghimpată, iar zona va fi păzită de jandarmi cu cîini. Totodată din fiecare familie astfel cazată un bărbat va putea obține un loc de muncă la construirea unui drum, pentru a putea plăti întreținerea.

Cazul a stîrnit imediat reacții, nu doar datorită folosirii denumirii de ghetou, dar și a asemănării locuințelor sociale cu lagărele de muncă ale nazismului.

Ulterior Ion Rotaru a declarat că nu știa ce înseamnă noțiunea de ghetou, și dorește să ofere locuințe sociale care pentru orice român ar fi acceptabile. Au fost prezentate înregistrări video cu hale transformate în locuințe sociale, afirmîndu-se că acestea sînt destinate romilor.

Declarațiile primarului arată însă că a folosit noțiunea în mod conștient: „*O să transformăm fermele GOC într-un adevărat ghetou. Vom împrejmu zona cu sîrmă ghimpată, vom pune de pază jandarmi cu cîini. „Fiecare locuitor va avea o legitimație fără de care nu va putea intra în perimetrul înconjurat de gard.” Cei care nu vor accepta să se mute benevol, vor fi trimiși cu forța.*

Motivația creării unui ghetou: „*vom scăpa viitorul cartier [în care locuiesc actual romii] de această plagă neagră [adică de romii]”; „nu se poate cu ăștia [romii], nu fac decît să spargă, să strige și să fure.”; „au adus în casă pînă și cai; în cele trei blocuri din centrul tîrgului în care au stat romii s-a făcut focar de infecție și un adăpost al lumii interlope”.*

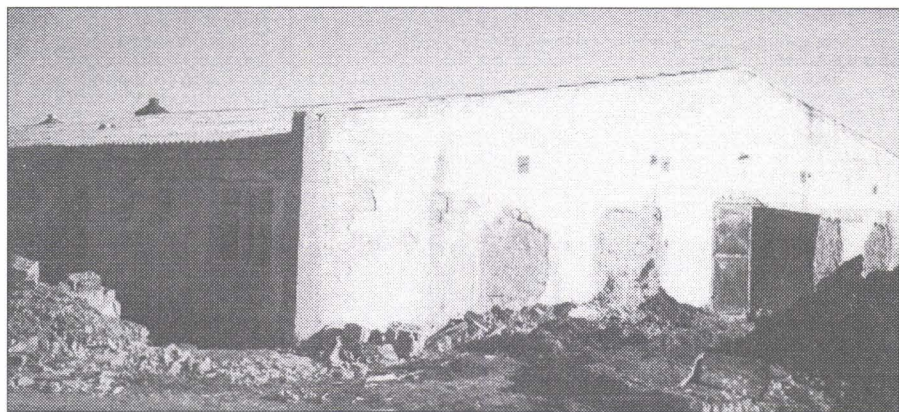
Constatări la fața locului (12.10.2001)

1. Mentalitatea primarului Ion Rotaru, din partea partidului de guvernămînt (PSD), se reflectă și în faptul că a permis instalarea unei statui a mareșalului Ion Antonescu într-o zonă foarte circulată, aproape de gara CFR și autogara.

2. Cartierul în care locuiesc actual romii (cunoscut sub denumirea „Cartierul Lenin”) este destul de degradat, dar nu într-o stare atît de deplorabilă cum mai există blocuri în diferite părți ale țării. Relatarea despre cai, focar de infecție și alte declarații asemănătoare nu s-a adevărit.

Primăria a promis locuințele reamenajate din aceste blocuri pentru tinerii angajați în funcții publice, astfel există o solidaritate a autorităților cu ideile primarului Ion Rotaru.

3. De doi ani trăiesc 17 familii de romi în grajdurile care au aparținut de Avicola SA. Locul este la 3 km de Piatra Neamț și la 3 km de satul Izvoare. Inițial, în aceste grajduri nu a existat sursă de apă. În momentul actual aceste familii au o suprafață de locuit de aproximativ 20 mp (formată dintr-o singură

încăpere), fără nici un spațiu pentru toaletă. O astfel de încăpere este pentru o familie, indiferent de numărul copiilor. Condițiile de igienă sînt mult sub cele din locuințele de bloc. O problemă permanentă o reprezintă muștele, care roiesc în jurul grajdurilor. În unele dintre grajduri compartimentarea s-a realizat cu PAL, de 2,5 cm grosime.

Familiiile care locuiesc în aceste condiții au fost forțate să-și părăsească apartamentele din blocuri, care în momentul de față sînt în reamenajare. Persoanele au înscris în buletine încă adresele vechi. Acest lucru a reprezentat un impediment în exercitarea dreptului de vot, ei nefigurînd nicăieri pe listele oficiale. Totuși, unii au reușit să voteze, cerînd să fie incluși pe liste speciale.

În schimb, Primăria a asigurat pentru aceste familii o masă gratuită pe zi la cantina socială a municipiului Piatra Neamț. Tot Primăria asigură uneori și lemnele de foc.

4. Între Piatra Neamț și Izvoare există un mare complex de grajduri. Cele dinspre Piatra Neamț (aproximativ 10) sînt în foarte bune condiții. Acestea au fost prezentate pe posturile de televiziune ca avînd destinație de locuință socială pentru romi. Locuitorii consideră că aceste locuințe vor fi date, contra cost, unor familii de tineri. Cele două hale destinate romilor sînt la o distanță apreciabilă de primele, și despărțite de alte hale care nu sînt în reamenajare. Între halele în curs de amenajare pentru romi și celelalte s-a început construcția unui gard înalt din material metalic. Nu există gard similar în jurul celorlalte hale care sînt în curs de amenajare.

Aceste două hale sînt compartimentate în suprafețe de aproximativ 30 mp, cu o sobă (construită din cărămidă direct din zid) și o mică toaletă. Conform celor spuse de romii care locuiesc acum în grajduri, o familie va beneficia de o singură încăpere, indiferent de numărul de copii. Amenajarea spațiilor de locuit rezultă din construcția grajdurilor. Va exista un hol îngust de-a lungul clădirii, din care se deschid locuințele.

Condițiile din aceste hale sînt net inferioare atît celor care vor fi realizate în grajdurile destinate tinerelor familii cît și celor din apartamentele actuale ale romilor din blocuri. Totodată, sînt mult superioare condițiilor în care locuiesc acum romii din grajdurile fermei.

5. Familiile de romi din cartierul numit Lenin au afirmat că refuză condițiile care vor exista în halele din spatele fermei, mai ales modul în care primarul dorește să instaleze un ghetou păzit cu cîini și separat de restul lumii cu sîrmă ghimpată. Ar accepta însă condițiile prezentate de televiziuni ca fiind destinate lor. Nu înțeleg de ce nu pot primi locuri de muncă decît cu condiția de a se muta din cartier. Ei au solicitat aceste locuri de muncă cu mult înainte și au făcut cereri în acest sens către Agenția Județeană de Ocupare și Formare a Forțelor de Muncă.

6. Cetățenii din Piatra Neamț consideră că primarul lor este foarte bine intenționat, dorește să ofere locuințe sociale care ar fi acceptate de orice familie de români. Ei însă nu cunosc condițiile reale, ci doar cele prezentate de televiziuni.

Concluzii

1. Ministrul Informațiilor Publice Vasile Dăncu a încercat să prezinte situația ca un incident care nu a fost bine înțeles, afirmînd că proiectul este bun. În această ipoteză, primarul este bine intenționat, dar s-a exprimat în mod nefericit. În fond, el nu dorește altceva decît să ofere locuințe sociale pentru familiile de romi care în momentul de față trăiesc în mizerie. Nu se acceptă terminologia folosită, dar se acceptă măsura. În loc de locuințe destinate inițial romilor sînt prezentate cele destinate cumpărării/închirierii de către familiile tinere.

2. Primăria condiționează sprijinirea (cu loc de muncă, cantină socială etc) romilor cu, părăsirea localității Piatra Neamț, acceptarea traiului într-un ghetou.

3. Deși anterior cazului Piatra Neamț au existat fenomene similare (de încercări de ghettoizare), în urma acestui caz fenomenul începe să ia amploare. Deja și alte primării și-au manifestat dorința de a transforma grajduri din afara orașelor pentru comunitățile de romi (Deva, Baia Mare etc).

4. Conform **Ordonanței 137/2000**, se consideră discriminare „*mutarea sau alungarea unei persoane sau a unui grup de persoane dintr-un cartier sau dintr-un imobil*” datorită apartenenței la o comunitate. Discriminarea comisă de un funcționar public constituie infracțiune în conformitate cu Codul penal, art. 247. În situația de față au fost încălcate atît prevederile Ordonanței, cît și cele ale Codului penal.

altera 16

Universități multiculturale

Prezenta ediție a **alterei** ambiționează să familiarizeze publicul din România, dar îndeosebi pe decidenții din domeniul politicilor publice, de promovare a drepturilor culturale ale minorităților, cu unele din modelele de învățământ superior bilingv care s-au remarcat prin eficiență. **altera** prezintă o întreagă gamă de exemple incluzând atât modele europene, cât și nord-americane. Deși editorii au ales ca titlu generic pentru acest număr pe acela de universități „multiculturale”, un termen mai familiar publicului din țară, în realitate exemplele ilustrative se referă la instituții bilingve, ba chiar monolingve, numitorul comun constituindu-l filosofia pe care s-a construit fiecare din aceste proiecte: dorința de a garanta minorităților posibilitatea de a studia în limba maternă la cât mai multe profile și specializări universitare și doctorale. Un ingredient de neevitat în politicile oneste de păstrare și dezvoltare a culturilor minoritare.

Dincolo de multitudinea sugestiilor și soluțiilor practice oferite, lectura acestor „aride” rapoarte, este plină de un cald flux umanist, căci, în spatele fiecărui model se află o profundă reflecție asupra demnității umane și aspirația de a hărăzi, inclusiv comunităților minoritare, dreptul la respectul unicității tradițiilor și limbii.

Cititorii vor descoperi că preocuparea pentru bilingvism, pentru accesul minorităților la învățământul superior în propria limbă, nu este de dată recentă. Întîmplător sau nu, lumea nouă, Canada, această europeană țară americană, năzuind să armonizeze cultura franceză cu cea britanică, a fost unul din primele laboratoare ale unui bilingvism universitar programatic. Fondatorul primului colegiu canadian bilingv visa la 1848 să cîntorească o instituție capabilă să „creeze legături durabile între tineri din diferite culturi” și să contribuie la „năruirea antipatiilor poate firești, dar deplorabile dintre cetățenii aceleiași țări”.

Universitățile bilingve nu sînt, desigur, singurele instituții care promovează diversitatea culturală, dar ele pot exista numai în societățile pentru care diversitatea lingvistică și culturală constituie o valoare. Dintre aceste societăți, în plus față de mai sus menționata Canadă, **altera** prezintă Italia, Finlanda și Elveția, țări în care universităților bilingve li se încredințează o misiune specială, aceea de a dezvolta multiculturalitatea și interculturalitatea societală. Studiarea acestor exemple demonstrează cît este de eronată preconcepția că universitățile bilingve vin în întîmpinarea numai a așteptărilor grupurilor minoritare. Dimpotrivă, în regiunile bi- și multilingve, aceste universități sînt chemate și izbutesc să ofere șanse egale majorității, dezavantajate de monolingvismul său tradițional. Pentru ocuparea posturilor din sfera publică a căror obținere este deseori condiționată de cunoașterea limbii minorității, majoritatea are nevoie tot atît cît și minoritatea de existența universităților bilingve.

Editorii sînt recunoscători UNESCO-CEPES din București pentru permisiunea de a publica articolele referitoare la bilingvismul universitar. Interesul țării noastre pentru universitățile

bilingve este un semnal încurajator. România devine, prin inaugurarea Universității Maghiare Sapienția și prin diversificarea ofertei multiculturale a Universității Babeș-Bolyai din Cluj, o societate cu un grad avansat de liberalism lingvistic. Pe de altă parte, o universitate de stat în limba minorității (maghiare) se lasă încă așteptată. Beneficiile ei, bine ilustrate de modelul finlandez prezent în acest volum, sînt grăitoare și, credem, suficient de convingătoare pentru a fi tentante și pentru lumea academică din țara noastră. Condiția este doar ca deciziile din mediile universitare să fie autonome, fără importul problemelor politice care tensionează această temă.

Cu o tușă fină, Renate Weber comentează interesul Consiliului Europei pentru minoritatea aromână, într-un context problematic dominat de reticențele unuia din statele europene cu standarde modeste de protecție a minorităților, Grecia.

La capitolul recenzii, Alexandru Cistelean prezintă cartea de dialog a lui Sorin Antohi cu patriarhul europenismului românesc, Adrian Marino.

Consistența problematicii de actualitate a **alterei** datorează mult redării ample a unuia din forumurile interculturale ale Ligii Pro Europa, consacrat dezbaterii situației minorităților din România după zece ani de la implozia comunismului.

altera se recomandă și prin articolul amplu al Klarei Kiss-Kingston ce radiografiază reacțiile românești la Legea statutului maghiarilor de peste hotare, cel mai recent dintre subiectele inflamante care au dominat de-a lungul anilor scena politică bilaterală.

**Condoleanțe
cu ocazia evenimentelor
din 11 septembrie 2001**

*Ambasada Statelor Unite ale Americii
București*

În aceste momente de tragedie pentru Statele Unite ale Americii și pentru întreaga lume democratică,

Noi, membri ai Ligii Pro Europa din România transmitem cele mai sincere condoleanțe pentru familiile victimelor atacurilor teroriste îndreptate împotriva SUA.

Dorim să asigurăm națiunea americană de solidaritatea și angajamentul nostru ferm pentru combaterea tuturor formelor de fundamentalism care amenință sistemul nostru comun de valori.

Smaranda Enache
Copreședintă Liga Pro Europa

Tîrgu-Mureș, la 12 septembrie 2001

*

*Doamna Smaranda Enache
Copreședintă, Liga Pro Europa
Piața Trandafirilor nr. 5
4300 Tîrgu-Mureș
Județul Mureș*

Ambasada Statelor Unite ale Americii
București, România
12 octombrie 2001

Dragă Doamnă Enache,

Vă scriu ca răspuns la scrisoarea Dumnevoastră de condoleanțe pentru atacul terorist asupra Statelor Unite, din 11 septembrie 2001. Doresc să vă exprim mulțumirile mele și ale poporului american pentru scrisoarea Dumnevoastră. În fața unei astfel de tragedii este încurajator să știm că oamenii din întreaga lume își exprimă compătimirea și resping aceste crime teribile.

Revărsarea sprijinului pe care l-am primit din România este extrem de apreciată. Eu cred că, prin munca desfășurată în comun cu poporul român, America va putea reconstrui, își va consola supraviețuitorii, va aduce în fața justiției pe autorii acestei crime și va asigura ca crime de acest gen să nu se mai întâmple vreodată în America, România sau oriunde altundeva în lume.

Cu sinceritate,

Michael E. Guest
Ambasador

Închiderea ediției: 20 decembrie 2001

**Pro Europa poate fi citită pe Internet la adresa:
www.proeuro.netsoft.ro**

Liga PRO EUROPA Liga
Copreședinti:
Smaranda ENACHE și CSÍKY Boldizsár
Director executiv: SZOKOLY Elek
4300 Tîrgu Mureș, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154
Tel/fax: +40-(0)65-214076; 217584, e-mail: office@proeuro.netsoft.ro

PRO EUROPA
NEWSLETTER OF THE PRO EUROPE LEAGUE NR. 9-10 / 2001

CONTENTS:

- P. 1, 5:** *NO to the Transformation of the Town Sighișoara into Dracula Land* – press release on the position of the Pro Europa League regarding the decision of the Romanian Government to build a Dracula Land.
- P. 2.:** *A Romanian / Hungarian synopsis* of the PEL's main events in September-October 2001.
- P. 3, 4:** *The PDSR Virus* – an opinion on the platform of the leading party regarding the region of Transylvania, presented by the Ion Rus, minister of home affairs at Cluj.
- P. 6.:** *Recommendation 1438 (2000) of the Council of Europe:* Threat posed to democracy by extremist parties and movements in Europe.
- P. 7.:** *The war against minorities of the Austrian populist Jörg Haider* – an opinion on the violation of the rights of national minorities living in Austria to bilingual inscription by Jörg Haider and his refuse of respecting the decision of the Constitutional Court of Austria in this matter; *No comment* – excerpts of hate speech and intolerance from the book of the actual Minister of Public Information, Vasile Sebastian Dîncu, responsible for the issues regarding national minorities in the Romanian Government.
- P. 8.:** *Beginning of College & It has started!* – short description of the official start for the College of Democracy by two of its students.
- P. 9.:** *The fourth edition of the Transsylvania Intercultural Academy* – article written by one of the students at the first session of the Transsylvania Intercultural Academy, organized in Cisnădioara. The theme of the session: the German community from Romania.
- P. 10:** *Christian Sighișoara cannot accept a „Dracula Land”* – appeal made by the several parish around Sighișoara in order to hinder the construction of the thematic park, named „Dracula Land”.
- P. 11:** *Interpellation* made by senator Hermann Fabini in the Senat of Romania, addressed to the Minister of Tourism, Dan Matei Agathon, regarding the decision of building the „Dracula Land”.
- P. 12, 13:** *Discrimination – between theory and practice* – an inventory of the legal instruments in the Romanian legislative system for combating rasism in Romania.
- P. 14:** *Attempt to ghetoization – case of Piatra Neamț* – field trip and case study on the attempt made by the mayor of Piatra Neamț to move all the Roma from the town in a place fenced with barbed wire.
- P. 15:** *Alterra 16: Multicultural universities* – a short presentation of the last issue of the quarterly alterra, published by the Pro Europa League, with its central topic containing different studies on multicultural universities in the world.
- P. 16:** *Letter of condolences* addressed to the Embassy of the United States in Romania after the September 11 events and the answer of the Ambassador of the USA in Romania.

Responsabil de număr: KACSÓ Judith-Andrea

Multiplicat la **Masterdruck**

**PRO EUROPA este publicată cu sprijinul
Fundației Heinrich Böll (Germania) și Charles St. Mott (SUA)**